

УДК 811.111'37'373:[796.33:001.9(0.027.3)]
DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-2691/2020-82-17>

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АКТИВІЗАЦІЇ КОНЦЕПТІВ АНГЛОМОВНОГО ГАНДБОЛЬНОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ТЕКСТІВ)

Приходько Анатолій Миколайович,
*доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та практики перекладу
Національного університету «Запорізька політехніка»
aprykhod777@gmail.com
orcid.org/0000-0001-6258-6826*

Крашевська Ірина Володимирівна,
*студентка
Національного університету «Запорізька політехніка»
ikrashevskaya97@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9647-8954*

Мета. В умовах широких міжнародних контактів, коли Україна стає самостійним активним учасником олімпійського руху, спостерігається безперервний розвиток спортивного дискурсу, зокрема гандбольного. Завдання лінгвіста полягає в об'єктивному вивченні особливостей і наслідків цього явища та виробленні критеріїв і норм функціонування мовленнєвих усних та письмових утворень зазначеної галузі.

Дослідження науково-популярних текстів англomовного гандбольного дискурсу є специфічним сегментом наукових розвідок, який вимагає глибоких знань цієї галузі. Специфіка такого дослідження полягає не тільки в опануванні базових знань щодо особливостей функціонування науково-популярних текстів, але й в осягненні конситуації гандбольного дискурсу, його функційної спрямованості. Водночас постає нагальна потреба в аналізі концептів англomовного гандбольного дискурсу як основних ментальних організаційних одиниць, що виконують функцію зберігання знань про світ гандболу, та лексико-семантичних особливостей їх актуалізації на матеріалі науково-популярних текстів, що становить мету дослідження.

Досягнення встановленої мети включає розв'язання таких завдань, як визначення поняття «концепт» із подальшим з'ясуванням специфіки терміна «концептуальна система» для виокремлення концептосистеми англomовного гандбольного дискурсу та її невід'ємних структурних елементів, а також окреслення способів відображення концептів англomовного гандбольного дискурсу з лексико-семантичного погляду.

Методи. Під час виконання дослідження застосовані функціональний та контекстологічний методи.

Результати. Проведене дослідження дає змогу отримати результати, які свідчать про те, що основними лексико-семантичними особливостями активізації концептів, обраних для дослідження, є терміни та креолізація. Терміни постають лінгвістичним маркером, що трапляється в тексті та втілює певний концепт або концепти дискурсу. Оскільки мова розглядається як основний інструмент матеріального відображення концептів, весь набір англomовних науково-популярних текстів галузі гандболу, в яких трапляються лексичні одиниці гандбольної термінології, є всесвітнім концептом англomовного гандбольного дискурсу. Гандбольна термінологія за допомогою певних концептів, закладених в лексико-семантичному ядрі термінів, формує уявлення про специфіку гандбольної лексики.

Висновки. Використання креолізації як засобу аранжування термінів науково-популярних текстів, отже, й активізації релевантних концептів, сприяє розкриттю гіперонімічного в межах концептосистеми концепту *HANDBALL*, що є наріжним каменем у формуванні концептосистеми, різнобічно подаючи пишнobarвну вербальну складову частину в невербальних шатах, а вдале поєднання лінгвістичного та паралінгвістичного компонентів становить фундамент для досягнення комунікативної мети науково-популярних текстів.

Ключові слова: концептосистема, термін, креолізація, гандбол, науково-популярні твори.

LEXICAL-SEMANTIC FEATURES OF ACTIVATION OF ENGLISH HANDBALL DISCOURSE CONCEPTS (ON THE MATERIAL OF SCIENTIFIC AND POPULAR TEXTS)

Prykhodko Anatolii Mykolaiovych,
*D. Sc. in Philology, Full Professor,
Head of the Department of Theory and Practice of Translation
“Zaporizhzhia Polytechnic” National University
aprykhod777@gmail.com
orcid.org/0000-0001-6258-6826*

Krashevskaya Iryna Volodymyrivna,
*Student
“Zaporizhzhia Polytechnic” National University
ikrashevskaya97@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9647-8954*

Purpose. In the context of broad international contacts, with Ukraine becoming an independent active participant of the Olympic movement, there is a perpetual development of sports discourse, in particular handball one. A linguist's aim is to study the features and consequences of this phenomenon objectively as well as to develop criteria and norms for the functioning of oral and written pieces of speech in this field.

The research of scientific and popular texts of English handball discourse is a peculiar segment of scientific investigation that requires in-depth knowledge of the field. The specific nature of such a research involves not only mastering the basic knowledge of scientific and popular texts functioning peculiarities, but also comprehending the handball discourse situation, its functional orientation. Hence, an urgent need arises to analyze the English handball discourse concepts as the main mental organizational units acting for storing knowledge about the handball world, as well as lexical and semantic features of their actualization on the material of scientific and popular texts, being the purpose of the research.

To achieve the purpose, one must solve problems such as framing the term “concept” with further defining the term “conceptual system” to differentiate the English handball discourse conceptual system and its integral structural elements, and to outline ways of reflecting the English handball discourse concepts from the lexical and semantic point of view.

Method. It was functional method as well as contextual one used during the research.

Results. The conducted research makes it possible to obtain the results indicating that the main lexical and semantic features of the concepts activation are terms and creolization. Terms appear to be a linguistic marker occurring in the text and embodying a certain concept or concepts of the discourse. Since language is considered to be the main tool for the material concepts representation, the whole set of English scientific and popular texts in the handball field, where handball terminological units are found, is a universe of English handball discourse concepts. By virtue of certain concepts embedded in the lexical and semantic core of terms, handball terminology forms an image of the handball vocabulary peculiarity.

Conclusions. Therefore, one can reach the conclusions that the use of creolization as a means of terms arranging in scientific and popular texts, and, consequently, activation of relevant concepts, contributes to the revealing of the concept handball, the hyperonym within the concept system, which is a cornerstone in the concept system formation, multiply presenting a lush verbal constituent in non-verbal robes, with a successful combination of linguistic and paralinguistic components laying the foundation for accomplishing the communicative goal of scientific and popular texts.

Key words: concept system, term, creolization, handball, scientific and popular works.

1. Вступ

Серед найяскравіших когнітивних здібностей людини виділяють здатність розрізняти у величезному потоці інформації і вибирати саме те, що їй необхідно для задоволення основних життєвих потреб. Здатність до формування концептів – елементарних одиниць людського структурного пізнання, структур, які зберігаються в пам’яті та ментально репрезентують зовнішній світ, – становить найважливішу частину когнітивної інфраструктури людського розуму.

Проблемами вивчення ментальних організаційних одиниць, що демонструють підсумки зведення всієї маси відчуттів, вражень, оцінок до якихось узагальнених розрядів або угруповань, та називаються концептами, цікавилися багато науковців, зокрема А.П. Загнітко (Загнітко, 2010), В.І. Карасик (Карасик, 2004), О.С. Кубрякова (Кубрякова, 1996), А.М. Приходько (Приходько, 2008) та ін.

Серед досліджень текстів спортивної спрямованості виділяють роботи з аналізом понять і категорій спорту (Зільберт, 2001), спортивної фразеології (Савченко, 2006), когнітивних характеристик (Свистунова, 2005) тощо. Попри це, спортивна тематика залишається недостатньо розробленою лінгвістично: феномен спорту взагалі та гандболу зокрема й досі не потрапляв на вивчення до таких дисциплін, як лінгвокультурологія, аксіологічна лінгвістика і дискурсологія, що загалом і свідчить про актуальність цього дослідження.

В умовах популяризації гандболу як ігрового виду спорту у європейському та світовому масштабі та законо-мірно тригерованої інтенсифікації збагачення як лінгвістичної, так і паралінгвістичної складових частин англо-мовного гандбольного дискурсу (далі – АГД), що відбито в когнітивному аспекті, постає нагальна потреба в установленні особливостей активізації саме концептів АГД. Доцільність дослідження активізації концептів саме на матеріалі науково-популярних текстів (далі – НПТ) зумовлена специфікою комунікативної мети НПТ, яка полягає в тому, щоби не просто подати нову наукову інформацію, але й привернути увагу нефакхівців до актуальних проблем науки, отже, залучає більшу кількість свідомих реципієнтів порівняно з аудиторією, яку охоплюють спеціалізовані власне наукові тексти.

Отже, встановлення особливостей активізації концептів АГД із детальним розкриттям лексико-семантичних фреймів їх функціонування, що становить **мету дослідження**, убачається вкрай важливим. Досягнення встановленої мети передбачає розв’язання таких **науково-дослідницьких завдань**, як визначення поняття «концепт» із подальшим з’ясуванням специфіки терміна концептуальна система (далі – КС) для виокремлення КС АГД та її невід’ємних структурних елементів, а також окреслення фундаментальних способів втілення концептів АГД із лексико-семантичного погляду.

2. Концепти та контекст їх інтерпретації

Феномен концепту, попри все, натепер не має єдиного чіткого визначення. За В.І. Карасиком, концепт являє собою багатовимірне утворення, оскільки світ багатовимірний, і асоціативні зв’язки уявлень і понять також багатовимірні. «Виділення обмеженої кількості аспектів розгляду концепту, як і мовної особистості, як і будь-якого предмета наукового вивчення, – це штучна міра розчленування дійсності з метою її пізнання» (Карасик, 2004: 49). Будучи складовими частинами нашої пізнавальної системи, концепти уможливають економичне збереження й оброблення суб’єктивних одиниць досвіду шляхом розподілу інформації на класи за конкретними характеристиками. За допомогою концептуальних структурних одиниць люди організують величезний обсяг інформації таким чином, що стають можливими ефективна поведінка й осягнення інформації.

А.П. Загнітко наголошує на універсальності поняття концепту та мові як основному засобі його матеріального вираження, реалізації: «Концепт – глобальна одиниця мисленнєвої діяльності, він є квантом структурованого знання. Концептам здебільшого властивий універсалізм, їхнє вираження не можна обмежити тільки мовою, але остання постає одним із найпотужніших засобів вияву концепту зокрема і концептосфери загалом» (Загнітко, 2010).

Основним контекстом інтерпретації будь-якого вербального та невербального утворення є КС, тому що вона наявна в будь-якому акті інтерпретації. Концептуальна система – це «той ментальний рівень або та ментальна (психічна) організація, де зосереджена сукупність всіх концептів, даних розуму людини, їх впорядковане об'єднання» (Кубрякова, 1996: 94). КС АГД охоплює такі основні концепти, як COMPETITION, DEFEAT, DISAPPOINTMENT, HANDBALL, MOTIVATION, SATISFACTION, STRENGTH, TEAM, TEAM SPIRIT, VICTORY.

3. Типологія концептів у межах КС АГД

Згідно з усталеною типологією концептів, їх поділяють на метахтонні, автохтонні й аллохтонні. Метахтонні концепти – це концепти, що утворюють ім'я дискурсу. Щодо АГД метахтоном виступає HANDBALL, що є водночас і поняттєвим ядром, і ментальним центром дискурсу.

Автохтонні концепти історично сформувалися в межах певного виду дискурсу і продовжують регулярно в ньому відтворюватися. АГД окреслюється використанням таких автохтонів, як COMPETITION, DEFEAT, TEAM, TEAM SPIRIT, VICTORY. Характерною особливістю цих концептів є їхній загальний характер, оскільки вони виявляють певну частотність свого вживання і в інших спортивних дискурсах, а також можуть траплятися в дискурсах неспортивної спрямованості, втілюючи як вузькоспеціальні поняття, так і такі, що супроводжують повсякденне життя.

Аллохтонні концепти, будучи атрибутами когнітивно-семантичного простору іншого дискурсу, перенесені в даний дискурс для виконання певних когнітивних завдань. Такі нерегулярні феномени пов'язані з актуалізацією в АГД концептів DISAPPOINTMENT, MOTIVATION, SATISFACTION, STRENGTH. З одного боку, аллохтони є віддзеркаленням загальноживаних концептів, а з іншого, не являють собою домінуючий набір гандбольної концептосистеми.

Згідно із представленою думкою, у концептосистемі АГД можна виділити такі відношення: субординативні (DISAPPOINTMENT \in DEFEAT, SATISFACTION \in VICTORY, STRENGTH \in TEAM SPIRIT), координативні (у відношення координації з іншими вступає аллохтонний концепт MOTIVATION; також можна розглядати відношення координації комплексу DISAPPOINTMENT \rightarrow SATISFACTION та TEAM \rightarrow STRENGTH стосовно один одного та концепту MOTIVATION), імплікативні (MOTIVATION \supset VICTORY, STRENGTH \supset TEAM SPIRIT). Цікавим є те, що більша частина концептів поєднані один з одним за принципом конекції, що сприяє об'єднанню як одно-, так і різнопланових ментальних одиниць у межах аналізованого дискурсу. Так, у гандбольній конситуації в конфігурації COMPETITION & SATISFACTION зв'язкою може виступати концепт VICTORY, а для конфігурації COMPETITION & DISAPPOINTMENT конектором є DEFEAT. Отже, концепт COMPETITION виявляється об'єднувальним елементом для висхідної DISAPPOINTMENT \rightarrow SATISFACTION, що долає проміжні концептуальні зупинки DEFEAT та VICTORY, антонімічні за змістом.

4. Терміни як текстовий світ концептів

Оскільки мова розглядається як основний інструмент матеріального відображення концептів, весь набір англійських НІТТ галузі гандболу, у яких уживаються лексичні одиниці гандбольної термінології, є всесвітом концептів АГД, або текстовим світом, який встановлює інтертекстуальний характер термінів, тобто діапазон текстових форм, яких терміни можуть набувати в текстах, пов'язаних із гандбольним мовленнєвим середовищем.

Гандбольна термінологія за допомогою певних концептів, що є закладеними в лексико-семантичному ядрі термінів, формує уявлення про специфіку гандбольної лексики як сукупності понять, що відбивають науковий світогляд; низки спеціальних найменувань галузі гандболу; групи взаємопов'язаних термінів; підсистеми словникового складу літературної мови; сформованого лексичного пласта.

Кожен англійський гандбольний термін, слугуючи лінгвістичним маркером, є водночас мовним зображенням певного концепту АГД. Наприклад, терміни *anti-doping area*, *beach handball*, *Challenge Cup*, *EHF Cup*, *friendly match* є відображенням концепту COMPETITION; терміноодиниці *loser*, *loss of points* посередництвом концепту DISAPPOINTMENT утілюють концепт DEFEAT; до концептуального поля DISAPPOINTMENT належать термінологічні сполучення *blue card*, *to destroy a clear chance of scoring*, *to disallow a goal*, *faulty substitution*, *injured player*, *to lose the ball*, *relegated team*; концепт HANDBALL охоплює терміни *dive shot*, *fast break*, *glue*, *green card*, *jump shot*, *last 30 seconds*, *man-to-man marking*, водночас включає всі мовленнєві утворення, казуовані низкою інших концептів; до осередка актуалізації концепту MOTIVATION належать такі термінологічні формації, як *chance of scoring*, *clear scoring chance*; терміни *to intercept a pass*, *to play the ball out*, *promoted team*, *to upgrade* становлять відображення концепту SATISFACTION; концепт STRENGTH виявляється в терміноодиницях *offensive formation*, *to play the ball out*; терміни *assistant coach*, *back-court player*, *centre back*, *goalkeeper*, *head coach*, *left back*, *pivot*, *right wing* є лінгвістичним породженням концепту TEAM; активізація концепту TEAM SPIRIT уможливується через терміносполучення *to retain possession*, *team play*; тоді як термін *advantage* постає акумулюючим лінгвістичним центром концепту VICTORY.

Необхідно зазначити, що факт взаємозв'язаності концептів АГД зумовлює і співіснування термінологічних одиниць, що лінгвістичним чином активізують семантичне наповнення концептів, у межах декількох концептуальних пластів. Зокрема, термін *breakthrough* утілює концепт STRENGTH, а також, залежно від фізичного спрямування наслідків, може відображати концепти DISAPPOINTMENT або SATISFACTION. Термін *delay*, сформований концептом DISAPPOINTMENT, передбачає потенційне перетворення в концепти DEFEAT або VICTORY, що, у свою чергу, або семантично повертається у відправну точку DISAPPOINTMENT, або тригерує концепт SATISFACTION. Терміносполучення *entitled to participate* водночас абсорбує і втілює концепти SATISFACTION та MOTIVATION. Лінгвістичний маркер *goal difference*, що першочергово віддзеркалює концепт COMPETITION, може провокувати концепти DISAPPOINTMENT або SATISFACTION, які співвідносяться з концептами DEFEAT або VICTORY. Термін *home advantage*, зосереджений на лексико-семантичному відображенні концепту MOTIVATION, за умов конекції шляхом DEFEAT може сприяти реалізації концепту DISAPPOINTMENT, а в ситуації, коли конектором виступає VICTORY, може актуалізувати концепт SATISFACTION, останні дві ланки є взаємопов'язаними та взаємозумовленими.

Можна дійти висновку, що КС АГД містить низку концептів, серед яких варто виокремити змістозосереджувальний центр *HANDBALL*, що охоплює систему смислів, спричинених усіма іншими концептами, які лінгвістично виражені в релевантних термінах.

5. Креолізація як засіб активізації концептів АГД

Інший засіб лексико-семантичної активізації концептів у межах науково-популярних творів є пов'язаним та тригерованим безпосередньою інтеграцією концептів у лінгвістичне полотно НПТ АГД. Усний або письмовий мовленнєвий твір НПТ галузі гандболу – продукт гандбольної комунікації – являє собою локацію найпродуктивнішого функціонування метактонного концепту *HANDBALL*. З огляду на конситуацію утворення та функціонування концепту вирішальну роль під час його розкриття відіграє креолізація. Водночас мовленнєве утворення постає паралінгвістично активним, оскільки в його структуруванні задіяні коди різних семіотичних систем.

Трмін «креолізований текст» науково обґрунтований у працях Ю.О. Сорокіна і Є.Ф. Тарасова. Під креолізованими текстами розуміють такі тексти, «фактура яких складається із двох негомогених частин: вербальної (мовної/мовленнєвої) і невербальної (що належить до інших знакових систем, ніж природна мова)» (Сорокин, Тарасов, 1990).

Необхідність у креолізації НПТ галузі гандболу зумовлена ситуацією недостатності змістового навантаження власне вербальної частини мовленнєвого утворення, яка, проте, не є дуже частотною. Неспроможність лінгвістичної складової частини передати всі відтінки смислів тексту є передумовою введення до твору невербальних компонентів, що дозволяють дати концептуально значущу ілюстрацію вербального змісту, доповнити й підкреслити вираження головної думки й інших елементів концепції автора.

З погляду психолінгвістики важливою функцією креолізованих текстів вважається незалежність засобів невербальної комунікації від мовних бар'єрів, оскільки універсальність невербального екстралінгвального коду дозволяє людям порозумітися за незнання мов. У цьому контексті можна казати про креолізованість і мовленнєвих текстів, утворених під час усної комунікації. Усні вербальні утворення, що виникають із метою та внаслідок пришвидшення комунікаційного процесу, зокрема під час ігор і тренувань, включають спеціальні сигнали, знаки, жести, що несуть відповідні фахові смисли та є універсальними. Ці сигнали являють собою особливий випадок добування змістової текстової побудови завдяки ілюстративному будівельному матеріалу.

Так, на позначення певних важливих термінів, що є відображенням відповідних концептів, в АГД існує набір «кодованих» рухів. Зокрема, якщо суддя гандбольних змагань підіймає вгору праву руку – це означає, що м'яч перетнув лінію воріт та гол зараховано. Інакше кажучи, за допомогою креолізації знаходять вираження термінологічні одиниці *goal line*, *goal line referee* та *to score a goal*, що втілюють концепти *SATISFACTION*, *STRENGTH* та гіперонімічні концептуальні формації *COMPETITION* і *HANDBALL*. Коли рефері згинає руки в ліктях, водночас долоні зібрано в кулаки, то це його зауваження, що хтось з учасників змагань протиправно стримує дії або штовхає суперника. Тобто уможлиблюється активізація концептів *DISAPPOINTMENT* та *STRENGTH* креолізаційним відображенням термінів *defensive foul*, *infraction* та *referee*. Якщо ж арбітр підіймає ліву руку, а плече із передпліччям утворюють прямий кут, це є попередженням про пасивну гру. З філологічного погляду завдяки креолізаційній реалізації термінологічних утворень *passive play*, *referee* та *warning* втілено концепти *DISAPPOINTMENT*, отже, гіперонімічні *COMPETITION* та *HANDBALL*, що виявляють концептуальну наявність під час майже будь-якої значущої дії, пов'язаної з гандболом.

Креолізовані письмові тексти мають дещо іншу семантичну спрямованість: на відміну від функції пришвидшення комунікації, яку виконують позамовні елементи в усних мовленнєвих творах, каузовані безпосередньо ситуативним фреймом спілкування під час матчу, тренування тощо, функція відповідних паралінгвістичних компонентів у письмових креолізованих НПТ АГД полягає в уточненні інформації, полегшенні її донесення до адресата. У письмовому тексті ефективна корелятивна взаємодія способів візуалізації та вербалізації створює гармонійне ціле, мета якого – доступність текстових даних завдяки їхньому проєціюванню на невербальну поверхню змісту. Водночас в АГД наявні тексти, які не містять невербальний компонент, тобто тексти з нульовою креолізацією, що становлять значну частину серед масиву НПТ через власне наукову складову частину, яка не передбачає введення додаткового матеріалу, окрім текстового, для запобігання відволіканню реципієнта.

Цікавий імпліцитний характер креолізації як засобу розкриття концепту *HANDBALL* в АГД. З одного боку, креолізація НПТ уможлиблює передачу великого обсягу інформації в компактній формі, збільшує тим самим інформаційну місткість текстів полікодового характеру. Завдяки кодам різних семіотичних систем креолізовані тексти забезпечують комплексну комунікативно-прагматичну дію на читача, привертають увагу читача до інформації, стимулюють його пізнавальну діяльність. З іншого боку, креолізація впливає на реципієнта, втілює одну із ключових функцій НПТ, виступає інструментом маніпуляції адресатом.

Вплив на адресата, маніпулювання ним відповідно до інтересів і потреб автора виявляються в текстах у значному обсязі. Це пояснюється тим, що текст має функційну спрямованість, тобто йому властива орієнтація на виконання якоїсь заздалегідь встановленої мети повідомлення. Цими характеристиками вдається наповнювати і НПТ галузі гандболу, які виступають одним з основних джерел отримання інформації гандбольного змісту.

6. Висновки

Базуючись на визначенні, згідно з яким концепт – це згусток культури у свідомості людини, можна зробити висновок, що концепти *COMPETITION*, *DEFEAT*, *TEAM*, *TEAM SPIRIT*, *VICTORY*, які є складовими частинами КС АГД із концептом *HANDBALL* як понятійним ядром, під час перцепції НПТ утворюють згусток гандбольної культури у свідомості реципієнта, чим спричинена надзвичайно висока есенціальність їх розкриття.

Функціонування гандбольних термінів у науково-популярних творах слугує активізації концептів АГД. Терміни водночас постають лінгвістичним маркером, що трапляється в тексті та втілює певний концепт або концепти гандбольного дискурсу. Отже, гандбольна термінологія являє собою набір термінів на позначення явищ, що утворюють, віддзеркалюють і якісно впливають на галузь гандболу.

Використання креолізації як засобу стилістичного аранжування термінів НПТ, отже, й активізації релевантних концептів, сприяє розкриттю гіперонімічного в межах КС АГД концепту *HANDBALL*, що є наріжним каменем у формуванні концептосистеми, різнобічно подаючи пишнobarвну вербальну складову частину в невербальних шатах, а вдале поєднання лінгвістичного та паралінгвістичного компонентів становить фундамент для досягнення комунікативної мети НПТ.

Література:

1. Загнітко А.П. Класифікаційні типології концептів. *Лінгвістичні студії* : збірник наукових праць. Донецьк : ДонНУ, 2010. Вип. 21. С. 12–21.
2. Зильберт Б.А., Зильберт А.Б. Спортивный дискурс: базовые понятия и категории; исследовательские задачи. *Язык, сознание, коммуникация* : сборник статей. Москва : Макс-Пресс, 2001. Вып. 17. С. 45–55.
3. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Москва : Гнозис, 2004. 477 с.
4. Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова и др. Москва : МГУ, 1996. 245 с.
5. Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
6. Савченко А.В. Спорт – зона «повышенной фразеологизации». *Проблемы семантики языковых единиц в контексте культуры: лингвистический и лингвометодический аспекты* : сборник статей. Москва : Эллипс, 2006. С. 118–121.
7. Свистунова Н.И. Понятийная составляющая концепта «футбол»: компоненты «игроки» и «подачи». Иркутск : Иркутский государственный лингвистический университет, 2005. 13 с.
8. Сорокин Ю.А., Тарасов Е.Ф. Креолизованные тексты и их коммуникативная функция. Оптимизация речевого воздействия. Москва : Наука, 1990. С. 180–186.

References:

1. Zahnitko A. P. (2010). Klyasyfikatsiini typolohii kontseptiv. [Classification typologies of concepts]. *Linguistic studies: a collection of scientific papers (21st edition)*. Donetsk: DonNU, P. 12–21. [in Ukrainian].
2. Zil'bert B. A., & Zil'bert A. B. (2001). Sportivny'j diskurs: bazovy'e ponyatiya i kategorii; issledovatel'skie zadachi. [Sports discourse: basic concepts and categories; research tasks]. *Language, Consciousness, Communication: Collection of articles (17th edition)*. Moscow: MAK'S Press, P. 45–55. [in Russian].
3. Karasik V. I. (2004). Yazy'kovej krug: lichnost', koncepty', diskurs. [Language circle: personality, concepts, discourse]. Moscow: Gnozis, 477 p. [in Russian].
4. Kubryakova E. S., Dem'yankov V. Z., Pankracz Yu. G., & Luzina L. G. (1996). Kratkij slovar' kognitivny'h terminov. [A brief dictionary of cognitive terms]. Moscow: MSU, 245 p. [in Russian].
5. Prykhodko A. M. (2008). Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvni paradyhmi linhvistyky. [Concepts and conceptual systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]. *Zaporizhzhia: Premier*, 332 p. [in Ukrainian].
6. Savchenko A. V. (2006). Sport – zona “povy'shennoj frazeologizacii”. [Sport is a zone of “increased phraseological uniting”]. *Problems of semantics of linguistic units in the context of culture (linguistic and linguistic and methodological aspects)*: Collection of articles. Moscow: E'llips, P. 118–121. [in Russian].
7. Svistunova N. I. (2005). Ponyatijnaya sostavlyayushhaya koncepta “futbol”: komponenty “igroki” i “podachi”. [The conceptual constituent of the “football” concept: components “players” and “delivery”]. *Irkutsk: Irkutsk State Linguistic University*, 13 p. [in Russian].
8. Sorokin Yu. A., & Tarasov E.F. (1990). Kreolizovanny'e teksty' i ih kommunikativnaya funkciya. [Creolized texts and their communicative function]. *Optimizaciya rechevogo vozdejstviya*. Moscow: Nauka, P. 180–186. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 24.06.2020
The article was received June 24, 2020